

L'Esquella de la Torratxa

Any XLV Número 2286 15 cèntims = Atrassats, 30

EL ROMANSO D'AQUEST ANY

—Qui en vol un altre?

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

Grandiós assortit en
OBJECTES PER A REGAL

JUGUETS PER A L'ARBRE DE NADAL

EXPOSICIÓ I VENDA

DE

gran varietat d'articles per a Taula i Cuina

ULTIMES NOVETATS en Llanes i Sedes per
a vestits de Senyora, Sombreros, Vestits,
Abrics, Jerseis, etc., etc., etc.

Mobles de totes classes

Aparells parlants i calçat

A PREUS LIMITADÍSSIMS

Oh, turment!

Que és trist passar els dies amb ira
i les nits sense descans perquè ator-
menta el dolor del reuma, d'una neuràl-
gia, d'un cop rebut, o d'una caiguda, o
d'una contusió o torçada!

Tan senzilla cosa com és treure's tot el
dolor en un moment aplicant a la part dolo-
rida el grant remei mundial

LINIMENT DE SLOAN

que penetra sense massatge i és sem-
pre eficaç!

EL VENEN TOTS ELS APOTECAR

**MATA
DOLORS**

Liniment de Sloan

ANTIGA SASTRERIA
MALERAS

Elegants i rics abrics nen, classe molt superior,
a base de reclam, des de 20 pessetes - Etxures
de trajo llana, des de 40 pessetes

Abrics a mida per a senyor a preus econòmics

Immens assortit en trajos fets, llana, molt ele-
gants, de totes classes, per a nen, des de 18 ptes.

Carrer Hospital, 18 **BARCELONA**

No us equivoqueu, entrant per la Rambla a la dreta

GRAN SALÓN DORÉ

DE LA

GRANJA ROYAL

— PELAYO, 58 —

LLETERIA I PRODUCTES DERIVATS DE LA MATEIXA

PASTELERIA DE NATA

NATA EN CAPSETES

GELATS DE NATA

En el Gran Salón Doré es dona cita
la bona Societat: De 6 a 8 en el Tè
i de 10 a 12 cafè amb musica
De 1 a 2 "Souper" a la sortida dels Teatres

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

FI D'ANY

En la nostra crònica anterior atribuïem a la religió catòlica una calitat de festa major intermitent. Per ella, els dies agafaven caràcter. Per ella el calendari ens oferia, segons les diades, un menú i una carta de vins. Aquest menú i aquesta carta de vins que ens ofereix l'església, tenia més densitat.

Ara s'ens ocorreix una cosa. Nadal, no tindrà el seu prestigi perquè s'escau a finals d'any? Sembla que s'aprofita per a una recapitulació; sembla que es vulgui per a menjar lo que no s'ha pogut menjar durant l'any i per a beure, tot lo que no s'ha begut; sembla que els fills s'estimin als pares i aquests an els fills, una vegada a l'any amb tota tendresa, per a tornar a l'indiferència quotidiana; sembla que'ls catòlics pensin amb el naixement de Déu, per a no recordar-se'n més, fins a l'hora de la mort. I tot això per Nadal, o sigui per finals d'any. A mi em fa l'efecte d'aquells que en un banquet, a l'aixecar-se, escuren els plats i les copes.

**

En el catecisme s'ens pregunta: El pare és Déu? El fill és Déu? L'Esperit Sant és Déu? I aneu respondent que si, acceptant el dogma de la Trinitat.

Per què celebrem únicament el naixement del fill? Tan bé com vindrien tres Nadals, amb tres grans dinars, tres rifes i tres pagues extraordinàries.

**

Però la paga extraordinària no's dona més que per Nadal, lo qual vé a ratificar la nostra doctrina dels que celebrem en el final d'any el balanç dels negocis. Si més n'hi haguessin de Nadals, tindríem turrons, galls, Codornius, rifa, però paga extraordinària, no. Si no fos així, aquells famosos lletreros: «Aquesta casa és cristiana...» serien substituïts per uns altres que advertirien que aquella casa era laica.

**

Confesso que quan era noi, el dia de Nadal em com-

movia i que tot el lirisme instintiu es bellugava per la meua ànima d'infant i després d'adolescent. Em semblava que aquell apretar-se la família, aquell acostar-nos al pare, era com si ens disposéssim a morir, com si diguéssim a Déu: Ara que ja estem tots plegats vora el foc de la llar, ja ens podem morir.

Confesso també que ja home, i ara amb cabells blancs, prematurs, però cabells blancs, el Nadal em comença a semblar sense aquella senzilla tendresa de l'infància. El veig com un pretext més per a la gastronomia i per a unes fictícies fraternitats domèstiques. I no li puc perdonar, ni els afanys de captaire que desvetlla, ni les cursileries literàries i gràfiques que publiquen els diaris.

**

En canvi l'any nou, dona una empena optimista que no trobem en els dies de la sensibleria nadalenca. Els francesos es donen petons, i a Alemanya la nit de Sant Silvestre és una nit de borratxera nacional. És l'any nou que arriba. El Nadal és «ja hem viscut un Nadal més». L'any nou és la vida nova. Ens hem d'anar acostumant a decantar-nos per l'any nou, pagà, contra el Nadal catòlic.

PARADOX

La raó d'un èxit

A «Romea», a l'últim, hi ha hagut un èxit franc. Primer, amb *El paquebot Tenacity*. Després amb un sainet deliciós d'En Carles Soldevila. Fins els actors, el tingueren l'èxit. I sobre tot, En Joaquim Montero.

Tot això constituïa un misteri. Com se podia redreçar, en una sola nit, un teatre caigut? Com uns actors que'l públic i la crítica trobaven desafortunats, podien, sobtadament, mostrar unes excel·lències que alguns comparaven a les dels actors parisencs que estrenaren *El paquebot Tenacity*.

En Montero, donà l'explicació.

—Molt, però molt bé, Montero!—li deien estrenant-li la mà.

—Naturalment!—replicava—Fins ara, m'havien donat personatges de cartró, i, és clar, la meua feina era de cartró, però quan m'han donat un personatge de carn i ossos, ja ho han vist, senyors, ja ho han vist!

Suenen la trompa...

Aquest Nadal ha estat el Nadal de sempre. Sopa, carn d'olla i gall d'indi, o pollastre. Castell del Remei, Codorniu i vi ranci. Cafè, copa i puro. Bon temps i bon humor. A l'endemà, magnèsia i arròs amb carcanada.

Lo etern. Però els habituals del Passeig de Gràcia tingueren per la vigília de Nadal una sorpresa. Anaven, fent rua, els cotxes de sempre i els genets de sempre, quan va aparèixer un «mail-coack» que no's va saber a que venia. En el «mail-coack», el senyor Bertrand i Serra, amb levita vermella, que ningú sabia perquè la portava. I darrera del senyor, el criat, tocant de tant en tant una trompa, que no sabia perquè la tocava, fent d'Hernani del passeig de Gràcia.

Enfonsats tots els cotxes, tots els genets i totes les botzines. Com si anés proclamant el triomf, el criat, amb qualsevol pretext, tocava la trompa. Pels balcons començà a sortir gent, sobre tot minyones, amb una cara plena d'estranyesa, davant d'aquells inesperats tocs de trompeta.

—Té, l'escombriaire! Però que és estrany que passi l'escombriaire an aquestes hores!

La grossa ha caigut a Barcelona. Però així i tot—diuen els aficionats a fer estadístiques—Barcelona ha perdut diners. Què hi farem? En Capus va escriure una novel·la que's diu *Qui perd, guanya*. Amb això de la rifa es veu que passa al revés: Qui guanya perd. Que ho contin als afortunats mortals que han tret la grossa.

L'«aguinaldo»

Aquests dies hem vist molts cartellots d'aquells que diuen: *No se dan aguinaldos, No se admiten felicitaciones, No s'accepten bones festes, etc., etc.*

Per a defensar unes quantes pessetes, la cosa no està malament, però vaja—es lo que deia el senyor Balcells—això es una descortesia.

El senyor Balcells és un botiguer que és del «Sometent», que té un gran respecte a tothom, que és molt fi de tracte, que li agrada dir frases fetes en castellà i que només té un vici conegut: el de l'avarícia.

Devegades li és molt difícil al senyor Balcells conciliar la seva finesa de tracte amb la seva avarícia. D'aquella qualitat i d'aquest defecte, innats els dos en ell i per tant arrapats a la seva carn com els pèls que decoren el seu cos, naixen en l'esperit del complex botiguer terribles conflictes, dualismes enguniosos que sols un enginy com el seu és capaç de resoldre.

Un d'aquests conflictes fou el de la qüestió de l'«aguinaldo». La seva avarícia li deia d'una manera imperiosa, que no n'havia de donar. La seva cortesia, la seva finesa de tracte no li permetia posar allò de *No se admiten felicitaciones*. Com resoldre-ho?

COSES D'ARA

—Dispensin, no el puc rebre. Amb motiu del futbol tenim la casa plena.

Per ti ho trobà. Posà un cartelllet que deia: *Se admeten felicitaciones, pero no se dan aguinaldos.*

I quan un amic li feu notar que allò era pitjor, que semblava una mofa, ell respongué:

—No t'ho creguis, noi. Jo ho he fet per a demostrar que *lo cortés no quita lo valiente.*

El cant del gall de Nadal

El cant del gall, en les matines de la ciutat, és una cosa enternidora. El cant del gall és una cosa enternidora perquè evoca el paisatge, i el paisatge, encara que sigui de pessebre, quan se sent a altes hores de la matinada, del cabaret, del restaurant, amb el regust als llavis del xampany, dels cigarrats turcs i de la pintura d'uns altres llavis, per mica cursi que un sigui, us emociona. I sempre s'és una mica cursi.

Cada matinada han cantat els galls mentre l'automòbil o les camions us portaven a casa pels carrers solitaris. Però vosaltres no els heu sentit.

No els heu sentit fins avui, fins aquesta revetlla de Nadal. Tota la ciutat s'extremia amb el cant dels galls, que en tal ocasió, és tan trist i digne de respecte com el cant del cigne. Era una mena de romansa d'òpera italiana—la del pintor Cavaradosi en *Tosca*, per exemple—un adéu a la vida, que s'enviaven les pobres bestioles de gàbia a gàbia.

A mi m'estranya com amb aquest assumpte no se n'ha fet un poema. Si En Campoamor hi hagués pensat!

Vosaltres heu arribat a casa. Fumeu l'últim cigarrat. Us despulleu, i com que, per higiene, teniu el balcó obert, sentiu cantar els galls, els galls que us menjareu demà. Es una mena d'alerta, el seu cant, que ompla la nit.

Amb un xic d'imaginació entendreu lo que diuen:

—Adéu! Adéu! Aquesta és l'última nit! Aquest és l'últim cant! Demà aquesta mena de bestioles que no tenen plomes ens hauran plomat, ens hauran posat al ventre un pardal, orellanes, prunes, ens hauran cosit, i ens hauran ficat a la cassola. Ens maten per a celebrar el naixement del seu Déu. Alabat-sia-Déu, doncs!

Sempre ens queda l'esperança de que, no acostumats a menjar molt els demés dies de l'any, els agafi una indigestió i se'n vagin a l'altre món.

L'ANY NOU TREU EL CAP

—Em sembla que patirem.

Diuen, m'ho va dir el gall d'un catedràtic, que nosaltres quan morim també tenim el nostre cel: un cel ple de gallines i de blat de moro. Però jo, què vols que't digui?, jo sóc un escèptic, un gall republicà, sóc aquell gall que En Lerroux prometia als seus adeptes quan ell encara no tenia galliner, i crec que després de la cassola s'ha acabat tot.

Es una llàstima ésser gall. Val més ésser home. Al menys als homes ningú se'ls menja. La nostra vida és molt trista. Vivim amb engúnia, tots patim del cor, perquè sabem que ens mataran sempre en un dia com aquest. Que en són de rutinaris els homes! Quin fàstic!

Si ens matessin un altre dia qualsevol viuríem més contents, més tranquils, més feliços. Seria un ai! un ja està fet. I encara que Déu-nos-en-guard d'un ja està fet, Déu-nos-en-guard també d'un està per a fer.

Qui-qui-ri-quíiii! Adéu! Adéu! Pensa que avui estàs en capella! Pensa que és Nadal! Pensa que aquesta nit els homes, d'alegria, no dormen pensant que demà se't menjaran!

Qui-qui-ri-quiíí! Perdona'ls! Perdona'ls encara que ells no et perdonin a tu! Pensa que ells tenen més gana que tu, que un dia és un dia, i que d'un mal temps en vé un de bo.

Qui-qui-ri-quiíí!

LLUÍS CAPDEVILA

Enlaire ja hi és el teló, però com si no hi fos. No es veu quasi res. Hi ha una mena de boira espessa, un baf de vi bo, de turrans, galls i neules que esparvera. De lo que hi ha més són galls i encara més neules.

No obstant i això parlarem, primer de tot, amb la deguda extensió, del nostre gran teatre «Liceo»:

L'estrena de *El Príncipe Ygor* ha estat l'esdeveniment musical de la setmana Borodin, l'autor de l'esmentada partitura i un dels fundadors del «grup dels cinc» que tan alt ha posat el nom de

Rússia dins del moviment artístic mundial, és autor força coregut a Barcelona per a atraure l'atenció del gros públic al estrenar-se la seva obra mestra, de la que ja en coneixíem les danses polowtsianes del tercer acte.

L'obra, construïda amb gran solidesa, es desenrotlla dins l'ambient guerrer i llegendari de l'època de les lluites amb els tàrtars i circasians. Això fa que el compositor trobi ocasió de glossar musicalment l'aspecte místic i guerrer de la Rússia antiga, a l'ensens de la bàrbara visió de les estepes de l'Àsia central. Musicalment, és una meravella, esmaltada de troballes armòniques i orquestrals. Fa l'impressió d'una obra arcaica que revisqués a l'alçada del geni.

El descriptivisme d'En Borodin, arriba en certs moments al públic amb la força sana del seu humor a provocar la rialla sincera, mentre el drama generador del poema èpic que ens ocupa culmina els cims de l'emoció i de l'idealisme amb la seva teatralitat honrada, un xic a la manera clàssica, sense efectismes ni concessions.

Valent-se del cant popular de la Rússia Oriental—exemple i lliçó valiosa per als músics espanyols—Borodin cautiva al món amb els seus ritmes i melodies esbogerradores, sensuais, místics, guerrers, lo que li ha servit per a construir un tercer acte al campament Kalume, amb tanta fortuna que bé es pot dir que aquest acte és la millor pàgina oriental que el nostre públic filarmònic ha fruit fins el dia.

L'interpretació molt acurada per part de tots i notabilíssima per part dels grans Franzoff, Kaidanoff i Ritch. Aquest darrer

ELS INNOCENTS

En Vidalet

En Francisquet

en una *aria* del tercer acte, demostrà ésser un *divo* amb més solta de la que s'acostuma. És un cantant i un artista. Les senyores Ermolenco i Davidoff, molt bé; la primera defensant-se amb més art i musicalitat que amb facultats vocals i la segona fent una princesa oriental encantadora per la seva joventut i hermosura i cantant com deuen cantar els àngels, si és que *allà dalt* s'hi fa música.

La presentació pobre i inapropiada. El mestre Serge Koussevitzky fou l'heroi de la vetlla, essent aclamat de manera impressionant després de les famoses danses. *El Príncep Ygor* deu fer-se de repertori en nostre «Liceo». Obraria com un insecticida contra el virus italià que encara belluga.

Gli Ugonotti, que a pesar de la seva poca-solta agrada an els vells liceistes, per la suggestió del record de certes interpretacions, portà al «Liceo» un gran nombre de concurrents. El públic esperava de la Poli Randaccio i de l'Hipòlit Lázaro un èxit que renovés antics entusiasmes. No va ésser així, i el públic, desil·lusionat, s'avorrí.

Aquella música ja no sona, i millor que així sigui. Es com si després d'upa ració de llagosta ens servissin *carn d'olla*. Som al segle xx i n'estem contents. *Gli Ugonotti* ben cantats o malament ens fan pensar en la decadència del darrer segle, de la que sols se n'escapà En Wagner i els russos.

No obstant i això foren aplaudits En Lázaro en dues ocasions i la Poli-Randaccio darrera el duet que digué amb bona veu i bona fè.

Dels altres així... així.

La setmana vinenta s'estrena *Mariàndela*, del mestre Pahissa. En parlarem degudament; per endavant li desitgem un èxit sorollós. Ens fa tanta falta!

Els de «Romea» han donat unes quantes representacions de *El Paquetot Tenacity*, lo que vol dir que han fet teatre de debó. El dissabte passat estrenaren un entreteniment titulat *Quan elles volen...*. El públic que de passada estava de broma, ho va celebrar. Dijous diada d'Innocents, degué estrenar-se l'espantant producció *Aventura extraordinària d'un comte i una herbolària, etc.* Això és més llarg que un dia sense pa i que una nit sense públic.

A «Novedades» les feres no estan per brocs i, com si res, van fent la seva, que vol dir fer lo que al públic li agrada, que és de lo que es tracta.

En Morano, an el «Goya», dissabte passat estrenà *La conciencia pública*. Es tracta de reivindicar an aquesta senyora tan mal tractada per tothom.

En Guilemany és un gran home, i no d'estatura. Sempre al «tanto». *La misa del gallo* és lo que s'esqueia millor per Nadal en el «Cómico». Pel dia d'Innocents tenia preparat un programa que n'hi havia per a llogar cadires. Suposem que no en devia quedar una de buida.

En el «Principal Palace», les festes de Nadal han sigut apoteòsiques. *Cri-Cri* l'ha vist tot Barcelona, i val la pena. Diffícilment pot escollir-se altre lloc per a saborejar art que veritablement ho sigui. El «Palace» em fa l'efecte d'un formós ram de flors

D'ENQUANY

L'Arlequet

L'Anidet

flairós, elegant, posat al mig d'una taula carregada de menjars mixtificats.

Al «Poliorama», amb les seves comèdies han obtingut lo que es proposaven: omplir. L'estrena de *El Clavo* no donà resultat. Què hi farem!

En Santpere, a l'«Español» continua representant *A l'ombra de Montjuïc*, d'En Valmitjana, i el públic continua aplaudint com en el primer dia.

Per a innocentada hi havia anunciades un *gripado* de coses. Com que els d'aquesta casa amb aquests *affaires* hi tenen *diplomacia* i *mano izquierda*, l'èxit és segur.

MUSIQUERIES

«Associació Intima de Concerts»: Divendres passat tingué lloc el cinquè concert del present curs. Anà a càrrec de l'eminentíssima cantatriu Vera Janacopulos. El programa el formaven cançons dels millors mestres estrangers i algunes del mestre espanyol Falla.

No sabríem pas quin nou elogi afegir an els que amb tota justesa adreçarem a l'eminent Vera Janacopulos quan el primer concert. Es el seu art verament admirable, encisador. S'uneixen en ella les dues condicions precises per a ésser gran artista. Talent i sentiment. Pot ben bé comparar-se-la amb les millors que han desfilat per les nostres primeres entitats musicals.

Vera Janacopulos, fou molt aplaudida, igual que la seva companyanta an el piano L. Schlepianoff. Esperem que dintre de poc tornarem a veure-les entre nosaltres.

—El sisé concert tindrà lloc avui. Anirà a càrrec del *Quartet Vandelle de París*.

—Demà a dos quarts de deu de la vetlla, Monsieur Romuald Vandelle, donarà una conferència sobre els moderns compositors francesos.

Els que se'n van

EN JOAN ELIAS

Ha mort a Barcelona un dels més coneguts homes de teatre: Joan Elias, persona molt versada en negocis teatrals, de tracte simpàtic i senzill, de coneguda llealtat amb els amics.

Joan Elias era fill d'aquell Ignasi Elias, fundador de tres teatres en nostra ciutat, que durant més de mig segle predominà en la empresa i direcció de la vida teatral de Barcelona.

Joan Elias començà els seus estudis de l'escenografia amb el mestre Soler i Rovirosa, demostrant fort temperament d'artista, i una gran personalitat per a la fantasia de la composició.

Els negocis teatrals l'apartaren del taller escenogràfic, posant-lo al davant dels afers del «Tívoli» i «Novedades», on amb la seva iniciativa es posaren en escena obres de gran espectacle.

Fou empresari a Madrid, on es recorden amb simpatia i admiració atreviments i fets personalíssims.

Descansi en pau l'home emprenedor i actiu, i rebi la seva família el testimoni de nostre dol més sincer.

Albes

T'estrenyí entre mos braços
i ta galta vaig besar
i mos llavis d'eix contacte
suau delícia van gustar;

Oh ta carn! quina dolçura
fresca essència regalada
respirar ton cos, voldria
fer eterna eixa besada.

Mon primer bes, noia bonica
a tu l'he fet, mes creu, hermosa
que més petons haig de donar-te.
fins que floreixis com la rosa.

FRANCESC GIMENEZ

Instint bèl·lic

El dia de Santa Llúcia, tot pausadament, i sense que inquietés el meu magí cap desig de carnositat, vaig dirigir el meu passeig vespral a la típica fira de la Plaça Nova de figuretes i verdor per a l'adornament i construcció del pessebre, induït per una curiositat infanta i un desig de recordança.

I esguardant parada per parada, i escoltant un reclam humorístic i un altre de tristor, vaig pujar per l'antic carrer del Bisbe, però fillets de Déu!, en l'estretor del carrer eren a centes les persones que pressades, cercaven el pas ràpid en mig d'aquell embullament.

I vaig quedar jo voltat per tots entorns, i portat enlaire per motiu d'aquelles empentes intencionades de la jovenalla i modistetes; i distraïent-me amb la precocitat d'alguns jovincels que ocasionava el consegüent xisclet femení, vaig anar adelantant costosament en mig d'aquell aldarull de joventut.

Per mantindre aquell desordre, hi havia alguns urbans i policies, que s'esforçaven en fer valer la seva relativa autoritat.

I distretament avançava, quan vaig sentir un reny aspre en espanyol acompanyat d'una amenaça típica de *matalasser*, i jo cregut que era un policia, aquell que això feia, vaig girar-me rodonament i conteu la meua estranyesa al veure que un urbà era el delinqüent.

I vaig sentir un fiblament en la meua dignitat al veure que pertanyia a l'Ajuntament aquell subjecte digne d'alguna delegació de seguretat.

Perquè el nostre Ajuntament no deu permetre aqueixos espectacles i molt menys que demostrin el seu instint bèl·lic amb l'amenaça d'aquell bastó, amparats amb l'autoritat obtinguda.

A tots els regidors nacionalistes de l'Ajuntament van dirigits la meua protesta i el meu prec.

M. M. PLA

NETEJA DE FI D'ANY

—Al sac, que no trobo res aprofitable.

Hivernal

Encara neva; mes no tant.
El vent du gel en ses entranyes,
i gamba per valls i muntanyes
amb lorça xiulant.

El llenyater, cara ferrenya,
devalla deixant darrera seu,
llurs esclòps marcats sobre la neu,
i un tros de llenya.

Al lluny s'obira una fogaina
entre mig de la boira i el fum;
i dins de cada llar una llum
i una ploraina.

Des del finestral com des del cel
una cara jove i riallera;
és de la nit la llum primera,
és el primè estel.

Encara neva; silenciosament,
can l'últim toc del veí campanà,
forrellacs grinyolen; plora un ca
i bramula el vent...

JOSEP SOY

Vanitat... tot és vanitat!

Seduïda pel meu prestigi de «dramaturg molt conegut», Adela, una deliciosa noia, havia consentit tenir-me per promès allà... al fons d'una llunyana província. Un dia, de pas per Barcelona, la xicota em pregà que la passegés per la Rambla. Estava afamada d'anar en companyia d'un home tan conegut com jo. M'hi vaig resignar, encara que una mica inquiet. De primer estàvem alegres, però de mica en mica ens posàrem tristos. L'Adela me mirava amb estranyesa, la seva mare amb severitat: «M'estranya que un home tan cèlebre com tu pretens ésser, coneixi a tan poca gent.»

Era veritat: potser ja feia dues hores que'ns passejàvem Rambla amunt i Rambla avall, sense rebre cap barretada ni cap encaixada de mà.

Jo sofria d'una manera terrible, en veure que la meua pretinguda popularitat es demostrava massa brutalment davant de la sogra.

Tot de cop, veig que ve cap a mi un cavaller amb levita, guants de gamuça, i barret de copa. Resultà ésser un company de vagabundatge. No vaig entretenir-me en pensar de quina manera havia fet un canvi de fortuna tan radical com ho demostrava la seva elegància; vaig afanyar-me en presentar-lo a la mare i a la filla.

—El meu gran amic, el comte de Cà'n Prim!

Poden pensar, si se'n varen posar de cofoies les meves dones al poder estrènyer la mà d'un home tan elevat. Tot eren falagueries i entre paraula i paraula anàrem dos cops amunt i avall de la Rambla. Ja m'havia salvat! Ara ja no podrien criticar les meves esquivades relacions mondanies.

Arribà l'hora de despedir-nos, i després d'un sens fi de salutacions, ell se'n anà. En el moment de girar-se d'esquena, un crit d'indignació sortí de la gorja de la noia i sa mare. Jo vaig quedar atontat, veient visions.

Figureu-vos que el meu gran amic, el comte, que no era res més que un perdut com jo i que se'ns aparegué tan *chic* i tan amable, portava enganxat a l'esquena un cartell anunciant una crema de cirar sabates. L'estúpid animal era un home sandwich!

Huelga dir que el meu casament es desfé més aviat que un bolado.

FERRAN D'EGARA

(Des d'avui deixa de fer la secció de Deportes En Manuel de Arias, «Nolus», puix era massa amic d'alguns administradors dels Clubs i aquesta casa no li agraden ni tolera certes amistats).

FUTBOL

F. C. Barcelona - M. T. K. de Budapest

L'equip del M. T. K. tenia tanta fama de que ho matxacava tot que'l Barcelona, com és molt natural, es va reforçar amb jugadors de pes (al menys 250 quilos) com En Planas, En Sancho i l'Argemí, aquest últim en lloc de l'Alcántara que està lesionat.

Parlant en general, els partits varen ésser poc interessants i en certs moments avorrits. Menys mal que vàrem tenir la sort de veure veritables meravelles purament personals dels grans jugadors Miera i Samitier.

Al cèlebre Schaffter no li deixaren fer cap goal. Els mitjos del Barcelona li «schaffaven» totes les arrencades i combinacions. Zero a zero va ésser el resultat del partit.

R. C. D. Español - Verem Fur Rasenspiele

L'Español no ha sigut gaire afortunat amb els partits internacionals. Va perdre tots dos partits a pesar d'haver dominat, neta-ment, als seus contraris.

Alguns jugadors de l'Español quan es varen donar compte de que jugaven amb un equip alemany, els obsequiaren amb un joc purament «bavaro» i els altres, per patriotisme, varen correspondre amb el mateix joc.

Total que els «españolistas» jugant amb el Verem Fur Rasenspiele no varen ter res de bo.

C. D. Europa - Wiener Sportklub

Aquests dos equips feren un primer partit molt bonic i interessant. Llàstima que els locals varen perdre per 4 a 0, després d'haver jugat de valent durant tot el partit; ara que, parlant amb claretat, ens sembla a nosaltres que lo més lògic era que les corones del triomf fossin per als austriacs.

Al segon partit es va girar la truita i els europeus varen ballar un bonic partit vienès, guanyant per 3 trepitjades contra 1.

HOCKEY

Amb vistes al pròxim partit internacional França-Espanya que's celebrarà al camp del Polo el proper dia 7 de gener, el diumenge jugaren un partit d'entrenament Polo-Pompeya, guanyant aquest últim per 3 goals a 2.

NATACIÓ

A la piscina del Club Natació Barcelona es va celebrar diumenge la prova anyal «Copa de Navidad».

Neòfits. 50 metres. Primer: E. Conde, 38 segons, 3/5.

Debutants. 60 metres. Primer: S. Fontanet, 48 segons.

«Copa de Navidad», 200 metres. Primer: S. Roig, (C. N. B.) 3 minuts, 7 segons, 3/5. Segon: L. Bretós, (C. N. B.) 3 minuts, 25 segons, 3/5.

CICLISME

Campionat Sport Cíclista Català.—De 20 concursants, solament varen pendre la sortida 13 a les 8'20 per a fer el circuit Barcelona, Moncada, Mollet, Parets, Llisá, La Ametlla, La Garriga, Granollers, Parpes, Vilasar i Fornada. Total: 100 quilòmetres. Vencedor, Tresserras, 3 hores, 37 minuts, 47 segons. Segon: Cantí, 3 hores, 38 minuts, 30 segons.

BOXA

La vetllada del divendres a l'«Iris Park» fou de lo més internacional i variat que hem vist.

Boxa blanca, negra, francesa, argentina, belga, ianqui, espanyola; dos camps al «ring»; victòries per punts, per abandonar i per desqualificació; k. o. fingits o reals; ovacions, bronques, crits, avorriments, entusiasmes, «retos» i lo que ara els hi vaig a dir:

Santos Mur guanya per punts a Rey. No els hi sembla que és una mica dur barallar-se amb un Mur, encara que's tingui «el Santos de cara» durant tot el combat?

Gironés, el futur «as» espanyol, va posar k. o. an En García al tercer «round». Aquest Gironés és un xicot científic i valent, potser massa valent amb allò de no volguer cobrir-se. Té una esquerra que serà més gran que la del «Ensanche».

Artero-Salcedo. L'últim abandona al setè «round».

Sitterre, no volguent ésser menys, també va dir prou al quart «round», privant an En Molero d'enviar-lo a «terre» i poguer fer la pau del seu combat anterior.

L'últim combat va desagradar molt al públic que esperava altra cosa d'En Leroy. Tinguin present que el negre Baker té per motiu l'«Huracán» i potser En Leroy ha sentit a dir que quan el vent bufa fort, lo millor és... llençar-se a terra i esperar els deu segons que dura el temporal a dalt del «ring».

Està clara la victòria del negre?

X

Torna En Zacconi a Barcelona. Vé de París on ha triomfat esplèndidament. Els amants de l'art dramàtic de debò estan d'enhorabona.

Lo trist és que només dona quatre funcions. Però si el públic respòn potser en donarà més. Té la paraula el públic.

TRENTA Ú DE DESEMBRE

—Ja ho tens entès: any nou vida nova.

EN MADRIT

EN CANARIES

EN MAHÓ

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

EN MERO—PINTURA ENGUANTADA
BERNAD, BERNAD...

En Mero Gili Roig és un artista de molta grapa. Quan retratà a *La Ricitos* ja ens va semblar que li agradava córrer i fer feina a l'hora, i fins compreguem que estava disposat a anar lluny.

Ara, de moment, ha donat el tomb a Catalunya, tornant al Born amb un grapat de paisatges bonics i xirois, encara que algun d'ells sembla que estigui convalescent de *ictericia*. Així i tot, la parada que té a «Càn Parés» fa força tropa i agrada a tothom perquè s'hi veu molta traça i un esperit observador.

Si els quadres que exposa En Gili Roig fossin nois de l'escola i jo els tingués de qualificar, no els en donaria pocs de *Notables* i fins algun que altre *sobresortint* (perdoneu la traducció). Començaria per cridar el *Port de Pescadors* i *L'Abeurador*, per lo ben enfocats que estan; *La plaça*, per lo calentona; *Madrigal*, per la frescor; *Les velles teulades*, perquè van a l'hora, *El claustre*, per la poesia que porta, etc., etc.... Res, que no hi hauria pintura que no s'emportés una cosa o altra.

Baldomero, Mero, Mero,
vostè és dels que pinten amb grapa i salero.

A les «Galeríes Laietanes» hi ha dues exposicions i ambdues de paisatges. A la saleta petita l'Aureli Tolosa, que tira per aví i no m'estranyaria gens que ja ho fos, hi té uns quants retrats de *natura viva* pintats amb guants i corbata blanca com si fossin fets al no-víssim *Bar del Liceo*.

Cavallers: allò és traça refinada i pulcritud i justesa de línia, i tot el que vulguin. Ademés, En Tolosa sap utilitzar, quan li convé, el *vernís* de la poesia, que li acaba d'embellir les pintures. Que ho diguin sinó *El*

llac del matí, tan escombradet i ben espolsat que enamora; *L'entrada de la casa*, endreçada i plena de flors; *Un carrer de Llevaneras*, en el qual no s'hi veu una bolva de pols; aquell bosc a la *Tardor*, la *Posta Ro-genca*, d'una gran majestat, i per últim el *Llac de Càn Rubio*, en quines limfes pures estic segur de que hi habita la fada del bon gust, la gran enamorada de aquest gata-maula de pintor.

Vaja, mestre Tolosa, tregui's els guants que li vull donar una encaixada.

En Marian Bernad, que exposa a la sala gran de les «Laietanes», és un paisatgista muntanyenc que quasi mai baixa a ciutat. Familiaritzat amb les muntanyes, els rocs i els arbres, ha après a mapar-los amb una gran facilitat. Es una mena de caçador de paisatges que apunta, tira i... *granota fica't al cove*; a cada tret, un paisatge.

Que el xicot té cop d'ull, ho diuen no poques teles de les exposades: *Contrallum*, molt ajustadeta; *Camí de la font*, alegre i riolera; *Crepuscle*, amb un celatge ben entès, i *Arbreda*, la més sentida i encertada de la colla.

Alguna muntanyeta llunyana resulta un si és no és encatronada; algun cel campit massa depressa; algun vert una mica llampant o duret...

Bernad, Bernad,
endevina qui t'ha tocat.

C. ARBÓ

Una bona pensada això de jugar un partit de futbol en honor del dramaturg Juli Vallmitjana. Això és anar amb el temps. Perquè uns anys endarrera se li hauria ofert un banquet. La veritat que ja s'ha banquetejat massa i que el menjar per celebrar un èxit està bastant desacreditat. Per això resultà tan hermós el partit jugat en l'antic camp del F. C. Barcelona el diumenge.

El popular Santpere va fer coses amb els peus; és un home que surt bé de tot. El propi Vallmitjana fou un àrbitre excel·lent. I tots contents i nosaltres també, com ho prova el fet de que celebrem la pensada.

DISCURSOS DURANT L'ANY 1922

ESQUELLOTS

EN RUSIÑOL HA TORNAT D'ITALIA

L'eximí pintor ja es troba de nou entre nosaltres. Ha portat d'Itàlia una munió de teles que seran una delícia per als ulls dels barcelonins enamorats de l'art. Veurem en elles els jardins de Tivoli amb tota la seva opulència.

Quins xiprers se'ns esperen! Perquè En Rusiñol ja fa anys que n'és amic dels xiprers, però ara, a Tivoli, ha trobat els més hermosos del món.

En Rusiñol és un artista que la sap molt llarga: sap on jau la llebra. Així com En Manet feia un bell quadro de qualsevol recó de naturalesa, En Rusiñol va allà on la naturalesa o l'art ja donen els quadros tets. I per això el tenim gran part de l'any fora de la nostra terra. I d'aquestes excursions en torna amb un bagatge d'art que enamora. I com na viscut a *plein air*, torna sà i bo i amb dalit d'entornar-se'n per a tornar a pintar. I que això duri molts anys per bé de l'art, de l'artista i de Catalunya!

Un amic nostre, home de sa casa i artista, lo qual vol dir que es guanya amb dificultat la vida, ha reaccionat contra la propina o *aguinaldo* de Nadal. I de la manera més graciosa i atenta. S'ha fet fer unes senzilles i econòmiques targetes que diuen: *Fulano de tal, felicita a vostè les festes de Nadal.*

I tots els que s'han presentat a casa seva en busca d'*aguinaldo*, així que han allargat el cromo de felicitació, ell els ha allargat la seva targeta, dient: *Nosaltres també en donem.*

S'ha limitat, doncs, a fer un canvi de felicitació atentíssim.

Els de l'*aguinaldo* han quedat descontents, com es suposa, però han trobat que no hi havia res a dir.

En canvi, un pagès ric, molt amic nostre, que ha vingut a passar Nadal a Barcelona, ha donat una propina esplèndida. Però és que li havien terit l'amor propi. Va anar a l'Eden amb gorra i manta i els cambrers, al veure'l tant pagès, no en feien cap cas, no es donaven cap pressa a servir-lo. Es creien que era el Nandu que havia tornat a Barcelona. I ell, ofès, va cridar: *—Què us creieu que no porto diners? En tinc més que molts senyorets que fan la papallona per aquí... I es tregué uns quants bitllets de vint duros.*

Un cambrer el serví a l'instant. Prengué una copa de conyac. Canvià un bitllet per a pagar, i al tornar-li el canvi, allargà cinc

duros al cambrer dient: *D'aguinaldo!* I ho va dir tant fort que tota la sala se'n enterà.

Ha mort En Gonzal Jover, un home intel·ligent i bo que havia escrit trenta mil coses per al teatre, des de la tragèdia fins al entremès de *La Pulga*. Havia de viure de la ploma, i ja està dit tot, Descansi en pau que ja ho té ben meregut!

De D. Pere Domenec, regidor del districte VII, rebérem cinc bonos triplicats que'ls hem fet arribar a mans de gent necessitada.

El nou governador comença bé. Diu que vol suspendre el joc en tota la província. També vol que els espectacles acabin abans de la una. Son dues empreses de Tità. Amb la primera solament n'hi ha prou per a fer caure al governador més fort. El joc no vol jocs i té males bromes.

En Montero ha estrenat al «Romea» una nova adaptació i ha combinat unes coses de les seves pels Innocents. Per En Montero tot l'any és dia de Innocents i això que és l'home més viu que trepitja escenaris!

Instantània

A cert ball aristocràtic hi portà el senyor Segura al masover de ses finques que havia arribat de Mura.

Al dir-li què li semblava de les dones l'hermosura, totes plenes de potingues i pintades sens mesura,

li contestà el masover amb molts modors i finura: *—Ja'm perdonarà el senyor, no hi entenc res en pintura.*

PEPET DEL CARRIL

QUINTET

The Merry Boys

Orquestrina -- Jazz-Band

Repertori Americà

Per contractes:

Josep Vila

Unió, 13

BARCELONA

GASTROL

★ MIRET ★

Muy eficaz contra las enfermedades del ESTÓMAGO e INTESTINOS
DE VENTA EN TODAS PARTES

PRODUCTES HIGIENICS AMERICANS

Premiats a totes les Exposicions mèdiques i científiques
Medalles d'or a Milà, Buenos Aires, Gènova i Barcelona

Tònie Arrissador

RICHARTE III

Producte especial i únic amb el qual s'arriba el cabell sense retorts ni loc. Al mateix temps neteja la caspa, evita la sortida de cabells blancs i cura totes les enfermetats del cuir cabellós. Son perfum és fi i elegant

Venda: En perfumeries

Dipòsit: Salmeron, 72

TELÈFON 249 G. — BARCELONA (GRÀCIA)

LA LAMPARA
VULCAN 1/2 WATT
IL·LUMINANT BARCELONA

Es ven a la
Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

Gran Restaurant "VILA"

Passatge Crèdit, 5 i 7

BARCELONA

Coberts-reclam a 2, 3'75, 4'50 i 5 pessetes

Abons mensuals i quinzenals

Esplèndids salons per a banquets, casaments i
bateigs

Es el restaurant més concorregut de Barcelona

ALCAZAR ESPAÑOL

GRAN MUSIC-HALL

Unió, 7-Telèfon núm. 2212 A

Excel·lent Troupe de Varietés - Exit a THE WESTAL PLASTIK

Exit grandios del "3kett" ¡AQUÍ ESTA LA GLORIA!

De 7 a 9 i de 1 a 4 TABARIN DANCING

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

TELÈFON NÚM 3832 A

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4 tarda i a les 9 1/4 nit

Exit grandios de la simpàtica PAQUITA ALFONSO

L'Esquella de la Torratxa

ALMANAC

PER A L'ANY 1923

ES VEN PER TOT ARREU AL PREU DE 1'50 PESSETES

TAPES AMB PLANXES DAURADES PER A ENQUADERNAR L'ANY 1922 DE
L'Esquella de la Torratxa

Tapes soles: Pessetes 4'50

Tapes i enquadernació: Pessetes 6'50

LLIBRES propis per a la diada de REIS

Dietari Català - Bloc Català - Calendari Setmanal

B. Marquina **EL PAVO REAL** Un tomo: Ptas. 5

D'AQUÍ POCs DIES SORTIRÀ

La Campana de Gràcia ALMANAC per a 1923

Número Extraordinari

DE

L'Esquella de la Torratxa

Primer número de l'any 1923

Sortirà dijous dia 4 de Gener

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsores se'ls otorguen rebalxes.

EL COMIAT

—Bon vent i barca nova!